

CEGESOMA NEWSLETTER

NR 21 - APRIL 2016

[nl](#) [fr](#) [en](#)

ORLOGSKINDEREN: WANNEER CONFLICT LEVEN VERWEKT

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden in bezet België en Duitsland kinderen geboren uit seksuele verhoudingen tussen Belgische vrouwen en Duitse mannen. Zonder de oorlog zouden hun verwekkers elkaar niet hebben ontmoet. Op woensdag 20 april 2016 verwelkomen we Gerlinda Swillen voor een conferentie over wat zowel het onderwerp van haar doctoraal proefschrift is als een persoonlijke geschiedenis. Onlangs promoveerde ze aan de VUB met haar doctoraat "Verwekt door de Tweede Wereldoorlog – Oorlogskinderen op de as Brussel-Berlijn. Voorspel – Geboorte – Onthaal". [\[MEER INFO\]](#)

http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3149

ORLOGSENTHOUSIASME : OVER DE AANTREKKINGSKRACHT VAN HET OBSCURE OP INTELLECTUEEL EUROPA

Hoe valt de euforie te verklaren die zich meester maakte van kunstenaars, schrijvers, wetenschappers en andere intellectuelen bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog ? Hoe konden duizenden intelligente, sociaal geëngageerde en vrijgevochten mannen en vrouwen veranderen in militante, oorlogsverheerlijkende radicalen? De Nederlandse historicus Ewoud Kieft buigt zich in Europa 1900- Oorlogsenthousiasme 1918 over deze prangende vragen. Op woensdag 11 mei is hij te gast in het CegeSoma. [\[MEER INFO\]](#) http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3156

WILT U OOK DE NEWSLETTER VAN HET RIJKSARCHIEF ONTVANGEN?

Het Algemeen Rijksarchief is een wetenschappelijke instelling van de Belgische Federale Overheid, die verwerft en bewaart archieven, geeft richtlijnen en aanbevelingen, verricht controlebezoeken, organiseert cursussen voor ambtenaren en treedt op als raadgever voor de bouw en de inrichting van archiefbewaarplaatsen en voor de organisatie van het archiefbeheer binnen een overheidsbestuur. Wilt u naast de algemene nieuwsbrief van het CegeSoma voortaan ook de nieuwsbrief van het Rijksarchief ontvangen? Meld u hier aan: [\[MEER INFO\]](#) <http://www.arch.be/index.php?l=nl&m=nieuwsbrieven>

NIEUW NUMMER BTNG VERSCHENEN

Het vierde nummer voor 2015 van het Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis/is verschenen. Dit nummer is volledig in het Engels. Naast onder meer het overzicht van nieuwe doctoraten bevat dit nummer een artikel van Stefan Huygebaert over het Belgische nationale gevoel na de revolutie van 1848, van Karel Van Nieuwenhuysse en Kaat Wils over de rol van nationale historische narratieven in het Vlaamse onderwijs en van Isabelle Devos en Tina Van Rossem over sch [\[MEER INFO\]](#)

<http://www.journalbelgianhistory.be/nl>

MADDLAIN ENQUÊTE: LAATSTE DAGEN!

Neem deel aan het MADDLAIN project! We willen het digitale aanbod van het CegeSoma, het Rijksarchief en de Koninklijke Bibliotheek verbeteren. Hiervoor hebben we uw hulp nodig. Geef ons uw ongezouten mening via onze online enquête ! [\[MEER INFO\]](#) <https://www.surveymonkey.com/r/MADDLAIN>

STUDIEDAG OVER VERZOENING NA OORLOG EN CONFLICT (DEN HAAG)

CegeSoma co-organiseert een internationale studiedag rond verzoening in post-conflictsituaties. De studiedag focust zich in hoofdzaak op het spanningsveld tussen het internationale beleid en de verwachtingen en noden van diverse lokale gemeenschappen.

De studiedag vindt plaats in Den Haag op 18 mei 2016 en de voertaal is Engels. Alle praktische en inhoudelijke informatie vindt u in het programma. [\[MEER INFO\]](#) http://www.cegesoma.be/docs/media/Activites_Scient

/ActScient_JournReconciliation_Programme.pdf

VAN DE KATHOLIEKE VLAAMSE STUDENTENBEWEGING NAAR DE COLLABORATIE

De dochter van Piet Meuwissen (1909-1968) heeft onlangs het archief van haar vader bij het CegeSoma neergelegd. Hij was vooral bekend als de leider van de controversiële Nationale Landbouw- en

Voedingscorporatie in 1940-1944. [\[MEER INFO\]](http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3130) (http://www.cegesoma.be/cms/index_nl.php?article=3130)

Oorlogskinderen: wanneer conflict leven verwekt

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden in bezet België en Duitsland kinderen geboren uit seksuele verhoudingen tussen Belgische vrouwen en Duitse mannen. Zonder de oorlog zouden hun verwekkers elkaar niet hebben ontmoet. Op **woensdag 20 april 2016** verwelkomen we [Gerlinda Swillen](#) voor een conferentie over wat zowel het onderwerp van haar doctoraal proefschrift is als een persoonlijke geschiedenis. Onlangs promoveerde ze aan de VUB met haar doctoraat "Verwekt door de Tweede Wereldoorlog – Oorlogskinderen op de as Brussel-Berlijn. Voorspel – Geboorte – Onthaal".

Uit de oorlog geboren worden: vanuit het standpunt van de kinderen

Vanuit het standpunt van de kinderen wordt gekeken naar hun biologische ouders: wie en wat waren ze, hoe hebben ze elkaar ontmoet, welke was hun relatie en hoe konden ze die in oorlogstijd en in de toenmalige sociale en ideologische context al dan niet uitbouwen? Het accent ligt op de seksuele toenadering waaruit de kinderen ontstonden. Aandacht gaat naar hun juridische status en de maatschappelijke gevolgen ervan.

Zelden geraadpleegde bronnen

Het onderzoek van Gerlinda Swillen steunt op gesprekken met meer dan honderdtwintig Belgische oorlogskinderen en oorspronkelijke documenten, en werd geconfronteerd met zelden geraadpleegde archiefbestanden in België en Duitsland. Het historisch onderzoek toont aan dat oorlogskinderen meestal in een gevarenzone terecht komen, waarin ze juridische noch maatschappelijke bescherming genieten. Daarmee wijst het op de noodzaak de huidige en toekomstige oorlogskinderen s.st. – die o.a. in de huidige vluchtelingenstroom aanwezig zijn – een internationale status te geven, die heden door geen enkel internationaal mensenrechtenverdrag wordt voorzien.

Praktisch

Waar: Conferentiezaal van het CegeSoma, Luchtvaartsquare 29, 1070 Brussel

Wanneer: woensdag 20 april 2016 pm 14.30 uur
Voertaal is Frans.

Deelname is gratis, wel reserveren via ambar.geerts@cegesoma.be.

25 / 3 / 2016

◀ [Terug](#) ▶

Doop van een meisje geboren uit een Belgische moeder en een vader die lid was van de "Wehrmacht". (Foto CegeSoma, nr. 262518)

Oorlogsenthouiasme: over de aantrekkingskracht van het obscure op intellectueel Europa

Hoe valt de euforie te verklaren die zich meester maakte van kunstenaars, schrijvers, wetenschappers en andere intellectuelen bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog ? Hoe konden duizenden intelligente, sociaal geëngageerde en vrijgevochten mannen en vrouwen veranderen in militante, oorlogsverheerlijkende radicalen?

De Nederlandse historicus **Ewoud Kieft** buigt zich in Europa 1900- Oorlogsenthouiasme 1918 over deze prangende vragen. Op **woensdag 11 mei 2016** is hij te gast in het CegeSoma.

De euforie van de eerste maanden: enkele spraakmakende gevallen

Tussen 25 juli en 5 augustus 1914 waren de straten en pleinen van de Europese hoofdsteden gevuld met honderdduizenden opgewonden mensen. Wat velen al jaren hadden zien aankomen werd nu werkelijkheid: er zou een grote oorlog komen. En dat vervulde een belangrijk deel van de bevolking met grote verwachtingen, opluchting, zelfs enthousiasme. Het ging om – op een paar uitzonderingen na – de gehele Europese culturele elite van dat moment: kunstenaars, wetenschappers, schrijvers en journalisten. Zij hadden al jaren verlangd naar een radicale omslag in hun leven, desnoods met geweld. Aan de hand van de levens van een aantal van de meest vooruitstrevende mensen uit die periode, onder wie Sigmund Freud, Hermann Hesse, H.G. Wells en Vladimir Majakovski, die allen meegesleept werden door de oorlogstroes, probeert hij het antwoord te vinden op het mysterie: hoe konden duizenden intelligente, sociaal geëngageerde en vrijgevochten mannen en vrouwen veranderen in militante, oorlogsverheerlijkende radicalen? Wat was er in hun levens en in de wereld om hen heen gebeurd? En hoe ging het verder met hen tijdens de oorlog, toen ze eenmaal het ware gezicht van het industriële massageweld onder ogen moesten zien?

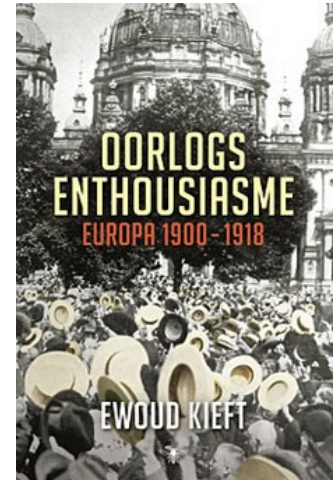
De donkere zijde van de Europese geschiedenis

Met het oorlogsenthouiasme in het Europa van 1914 als vertrekpunt onthult Ewoud Kieft enkele fundamentele culturele schema's die ons toelaten geboorte en aantrekkingskracht van fascisme en nationaal-socialisme beter te begrijpen.

Praktisch

- **Wanneer:** woensdag **11 mei 2016, 14.30 uur**
- **Waar:** conferentiezaal van het CegeSoma, Luchtvaartsquare 29, 1070 Brussel
- **Voertaal:** Nederlands. Inkom is gratis. Vooraf inschrijven bij ambar.geerts@cegesoma.be of telefonisch: 02/556.92.11

14 / 4 / 2016

◀ [Terug](#) ▶

Problematizing Reconciliation in Local Contexts and the Role of the International Community

Centre of Global Affairs, Faculty of Governance and Global Affairs | MSc in International Relations and Diplomacy | CegeSoma

Workshop Aims

This workshop attempts to deepen the meaning of reconciliation in local contexts and trace the influence of the international community on reconciliation. The latter includes states represented through Embassies, IOs, NGOs, humanitarian organizations, universities, religious organizations and other groups in the respective case studies.

Organisers

This workshop is organized by the Centre for Global Affairs, Faculty of Governance and Global Affairs (Leiden University in the Hague), MSc in International Relations and Diplomacy, and CegeSoma (Brussels).

Introduction

- 10.45 Registration
- 11.00 Opening statement by Prof. Madeleine Hosli, Programme Director of MIRD, Leiden University
- 11.05 "Problematizing Reconciliation in Local Contexts and the Role of the International Community" By Keynote Speaker Prof. Valérie Rosoux, Université Catholique de Louvain

Session I: Western Balkans

- 11.35 "Framing Reconciliation in the case of Serbia" by Dr. Heleen Touquet, Researcher and Lecturer at KU Leuven, and Co-authors Drs. Ana Milosevic PhD student at Ku Leuven, and Dr. Julianne Funk, Lecturer at University of Zürich.
- 11.55 "Reconciliation as Practice and Promise in the Post-Yugoslav Context" by Jacqueline Nießer, Institute for East and Southeast European Studies Regensburg
- 12.15 "The Meaning of Reconciliation in the case of Kosovo: A comparison between Local and International Perspectives" by PhDc. Arlinda Rrustemi, Center for Global Affairs, Leiden University
- 12.35 Discussion led by Assistant Professors Maja Vodopovic, Leiden University College, Leiden University

Practical information

Conference Venue:

Leiden University
Faculty of Governance and
Global Affairs
Schouwburgstraat 2
2511 VA The Hague

Date: 18 May 2016

Time Frame: 10.45-18.00

Registration:

Participants should register
before the 15/4 via email to
Ragnhild Drange,
MIRD@fgga.leidenuniv.nl

Contact: For general
questions about the
Conference, please contact
Arlinda Rrustemi,
a.rrustemi@fgga.leidenuniv.nl

Lunch 13.00-14.30

Session II: Africa

- 14.30 “Whom to what? ‘Reconciliation’ in the Democratic Republic of Congo” Dr. Laura Davis, Independent Consultant
- 14.50 “Transitional justice and national reconciliation in Côte d’Ivoire: diverging directions and therapies of a crisis” by Dr. Adou Djané Dit Fatogoma, Swisspeace/University of Basel
- 15.10 Discussion led by Prof. Rob de Wijk, Center for Global Affairs, Leiden University

Session III: Middle East and Asia

- 15.35 “Is there a Role for International Criminal Courts in Promoting Reconciliation in Israel/Palestine?” by Yael Vias Gvirsman, Director, ICL/IHL Clinic, Radzyner Law School (via Skype)
- 15.55 “The Role of Indigenous/Traditional Institutions in Peace Building” by Assistant Professor Jeroen Adam, Ghent University
- 16.15 “Localising Reconciliation: An exploration of the language and practice of reconciliation in local communities recovering from genocide and other mass violence in East Timor” by Dr. Wendy Lambourne, University of Sydney (via Skype)
- 16.35 Discussion led by Prof. Madeleine Hosli, Programme Director of MIRD, Leiden University
- 17.00 Concluding remarks by Dr. Nico Wouters (Cegesoma/Ghent University)

Van de katholieke Vlaamse Studentenbeweging naar de collaboratie

Het archief van Piet Meuwissen is voortaan toegankelijk

De dochter van Piet Meuwissen (1909-1968) heeft onlangs het archief van haar vader bij het CegeSoma neergelegd. Hij was vooral bekend als de leider van de controversiële Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie in 1940-1944.

Jeugdjaren

Maar wie was Meuwissen? Als zoon uit een goedburgerlijk Vlaams katholiek milieu doorliep hij alle stadia van het vrij onderwijs om te eindigen als landbouwingenieur en licentiaat pol & soc KUL (1936). Ondertussen had hij zich laten opmerken als leidend figuur in het KVHV (Katholiek Vlaams Hoogstudenten Verbond) en in het Dietsch Studenten Verbond, waarbij hem de eenheid in de Vlaamse katholieke studentenbeweging op katholieke, Dietse en volkse grondslag en met goedkeuring van het episcopaat nauw aan het hart lag. Hij was voorstander van de concentratie KVV-VNV (Katholieke Vlaamse Volkspartij – Vlaams Nationaal Verbond) maar wars van Verdinaso-inmenging in de studentenbeweging. In 1936 werd hij privésecretaris van landbouwminister Gustaaf Sap en het jaar daarop secretaris-generaal van het zogenaamde Boerenfront, een afscheiding van de katholieke Boerenbond.

Collaboratie en repressie

Na de Duitse inval koos hij voor de politiek van het VNV. Met zijn corporatistische ideeëngoed was het logisch dat de amper 30-jarige Meuwissen door Emiel De Winter, de secretaris-generaal van het ministerie van Landbouw, benoemd werd tot leider van de met goedkeuring van de bezetter opgerichte Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie (NLVC), waarvan de politiek kon samengevat worden in de leuze "Volk en Bodem".

Was de bevoorrading soepeler verlopen zonder de NLVC? In elk geval werd Meuwissen na de bevrijding veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf wegens "met een kwaad opzet 's vijands politiek of plannen in de hand te hebben gewerkt". Het was al met al een vrij lichte straf die hij met tussenpozen uitzat. In 1964 volgde ook eerherstel. Na zijn gevangenisstraf solliciteerde hij naar verschillende jobs in de privésector en werd bv. in 1962 directeur bij het Instituut voor Gemeentelijke Organisatie en Planning.

Het archief

Al deze aspecten komen aan bod in de vijf dozen van dit goed bewaard archief: de studentenbeweging, de ravitaillering, de gevangenis. Brieven, nota's, formulieren, publicaties, foto's en andere documenten laten toe een personage te bestuderen dat misschien wel symbool kan staan voor een hele generatie van jonge Vlaamse technocraten die niet konden weerstaan aan de lokroep van een autoritair regime.

[Dirk Martin](#)

3 / 3 / 2016

Viering van de stichting van de NLVC, 1943. Links secretaris-generaal Emiel De Winter, rechts Piet Meuwissen. (Foto CegeSoma, nr. 32396)